

is daarmee niet gezegd, dat men, als de maatschappij in dezen leerde leunen op de overheid, deze zich desniettemin aanstonds zou hebben terug te trekken. Wie zich wende op krukken te loopen, kan die eerst allengs ontberen.

De wetgever heeft acht te geven op den feitelijken toestand van de maatschappij, maar nochtans aan den anderen kant het normaal beginsel niet uit het oog te verliezen. Er is een helpen van den kreupele, dat hem het gaan steeds moeilijker en steun voortdurend

mingen met de wenschen van de leden van dat kerkgenootschap niet uitsluitend rekent. Immers voegt de hoogleeraar Tiele vrij precies bij zijne theologische ambtgenooten te Leiden. Ja, zoo sterk wordt het door mij genoemde beginsel toegepast, dat men, wetende hoezeer het paedagogisch beginsel der Vrije Universiteit in het algemeen wordt gewild, de vacatures te Utrecht zooveel mogelijk aanvult met personen van de kleur der faculteit aldaar, en evenzoo handelt met betrekking tot Leiden. Deze nuchtere blootlegging der dingen mag echter op officieel terrein niet worden gegeven.

En ditzelfde geldt met betrekking tot hetgeen te Amsterdam is geschied. Het gemeentebestuur aldaar heeft de Synode der Ned. Herv. kerk weten te bewegen ook in de hoofdstad een kerkelijke school met twee hoogleeraren te stichten, die uit de stedelijke kas worden bezoldigd. Men wachtte van de vestiging van zoodanige school het klimmen van het aantal theologische studenten met 100, uit wier geldelijke bijdragen dan zelfs de uitkeering aan de docenten dier kerkelijke school kon worden gevonden. Deze schikking is verdedigd geworden ook met dit argument, dat de stedelijke Universiteit te Amsterdam eerst volkomen zou worden, als ook genoemde Synode aldaar eene school stichtte. Die bewering is niet zeer juist. Of de Universiteit volkomen is, hangt af van het door de Wet op het Hooger Onderwijs voor de openbare Universiteiten gemaakte plan. En tot dat plan behooren niet twee hoogleeraren, aangesteld door de Synode van het Nederlandsch Hervormd kerkgenootschap. Geheel onjuist is dan ook de voorstelling, alsof die kerkelijke personen tot de openbare Universiteit zouden behooren, welke ter plaatse gevestigd is, alwaar ook hunne school haar domicilie heeft. Neemt deze of gene Maecenas straks een leerstoel aan de Vrije Universiteit voor zijne rekening, dan wordt deze daarmee nog niet zijn catheder. De benaming van kerkelijk hoogleeraar aan eene Rijks-Universiteit of aan de stedelijke Universiteit te Amsterdam, is dan ook onzin. Bedoelde heeren zijn hoogleeraar aan eene van de kerkelijke scholen door meergenoemde Synode gevestigd. Ja, eer waren de door het openbaar gezag benoemde theologische professoren bovendien te betitelen als kerkelijke hoogleeraren, daar die Synode van de toekomstige predikanten eischt, dat zij ook bij die hoogleeraren een examen afleggen. En van daar dan ook, dat zolang die te kwader ure door het stedelijk bestuur van Amsterdam met de Synode van het Nederlandsch Hervormde kerkgenootschap gesloten band niet weder is verbroken, het niet is te wachten, dat in de zoogenaamd theologische faculteit door dat bestuur andere personen zullen worden aangesteld, dan die een, liefst in de oogen van velen, bruikbaar geheel vormen voor de opleiding tot predikant in de Nederlandsche Hervormde kerk met de hoogleeraren van de door de Synode dier kerk te Amsterdam gevestigde school. Maar ook dit kan moeilijk officieel worden toegestemd.